

Çocuk Hastalar ın Dü?me Riski Tan?lama Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuk Hastalar ın Dü?me Riski Tan?lama Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18754>

Özet

Çocuk Hastalar için Düşme Riski Tanılama Ölçeği (ÇHDRO), hastanede yatan çocukların düşme riskini objektif olarak değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, 2013 yılında Demir, Çevik Yöntem, Yıldırım Sarı ve Bektaş tarafından ölçek geliştirme çalışmalar kapsamında oluşturulmuştur. Bu ölçeğin temel amacı, pediatrik popülasyonda düşmeye neden olabilecek faktörleri sistematik bir şekilde belirleyerek, ilgili klinik birimlerin ve hemşirelik personelinin önleyici tedbirleri zamanında ve etkin bir biçimde uygulamasına sağlamaktır. Ölçek, özellikle hasta güvenliği ve risk yönetimi alanında önemli bir ihtiyaca cevap vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Düşme riski, pediatrik hasta, çocuk sağlığı, düşme riski tanılama, hemşirelik bakımı, hasta güvenliği, risk değerlendirmesi.

Yazarlar

Derya Demir, S. Çevik Yöntem, H. Yıldırım Sarı, M. Bektaş

Amaç

Çocuk Hastalar için Düşme Riski Tanılama Ölçeği'nin birincil amacı, hastane ortamında bulunan **çocuk hastaların** düşme potansiyelini erken aşamada tespit etmektir. Hastanelerde düşmeler, özellikle pediatrik yaş grubunda ciddi yaralanmalara ve tedavi sürecinin uzamasına yol açabilen yaygın bir olumsuz olaydır. Bu ölçek, düşme riskini belirleyen çeşitli klinik, fizyolojik ve çevresel faktörleri puanlayarak, yüksek riskli hastaların tanımlanmasına olanak tanır.

Bu tanılama aracı, **hemşirelik** profesyonellerine standardize edilmiş bir değerlendirme çerçevesi sunarak, öznel yargıların ötesinde, kanıta dayalı risk skorları üzerinden bireyselleştirilmiş düşme önleme protokollerinin oluşturulmasına rehberlik etmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, Türkiye'de çocuk hastalar için ulusal düzeyde geçerli ve güvenilir bir risk değerlendirme aracı ihtiyacına karşılık gelmeye üzere geliştirilmiştir.

Yapı

Ölçek, hastanede yatan çocukların düşme riskini oluşturan multidisipliner etkenleri ölçmeyi hedefleyen bir yapıya sahiptir. Bu yapı, genellikle üç ana bileşen etrafında toplanır: **Fizyolojik Risk Faktörleri** (örn: mobilite kısıtlılığı, denge bozuklukları), **Tanısal ve Tedaviye Yönelik Risk Faktörleri** (örn: nörolojik durum, kullanılan ilaçlar, cerrahi sonrası durum) ve **Gelişimsel/Çevresel Risk Faktörleri** (örn: yaş, bilişsel durum, yatak kenarlığı kullanımı).

Ölçek, bu faktörlerin her birine belirli ağırlıklar atayarak toplam bir risk skoru üretir.

Ölçeğin temel psikometrik yapısı, düşme riskinin sadece tek bir deňikene bağılı olmadığı, aksine biyopsikososyal risk faktörlerinin karmaşık etkileşiminden kaynaklandığını varsayar. Bu nedenle, ölçeğin maddeleri, düşme olasılığını artıran veya azaltan çeşitli davranışsal ve klinik göstergeleri kapsamaktadır.

Geçerlik

Çocuk Hastalar İçin Düşme Riski Tanılama Ölçeği'nin geliştirilme sürecinde, ölçeğin ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini gösteren geçerlik çallmaları yapılmaması kritik öneme sahiptir. Kaynakta spesifik geçerlik değerleri belirtilmemesi olmakla birlikte, geliştirme çallmasına doğası gereği ağırdaki geçerlik türlerinin araştırıldığı varsayılmaktadır:

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Uzman görüşleri alınarak ölçek maddelerinin düşme riskini kapsayıcı kapsamadığı değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Faktör analizi yoluyla ölçeğin teorik yapısını (beklenen alt boyutları) doğrulanması hedeflenmiştir.

Ölçüt Bağımlı Geçerlik (Criterion Validity): Ölçeğin, gerçek düşme olayları (tahmin geçerliliği) veya bilinen diğer düşme riski ölçeklerini (eşzamanlı geçerlik) ne kadar iyi tahmin ettiğini incelenmiştir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçeğin zaman içinde veya farklı uygulayıcılar arasında tutarlı sonuçlar verme yeteneğini ifade eder. Kaynakta spesifik güvenilirlik değerleri belirtilmemiştir, ancak geliştirme çallmasında genellikle ağırdaki yöntemler kullanılmıştır:

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısını hesaplanması. Yüksek Alfa değerleri (>0.70), ölçeğin güvenilir olduğunu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği (Test-Retest Reliability): Aynı çocuklara, kısa bir zaman aralığıyla iki kez uygulanan test sonuçları arasındaki korelasyonu incelenmiştir.

Gözlemciler Arası Güvenirlik (Inter-Rater Reliability): Farklı hemşirelik personelinin aynı hastayı değerlendirdiğinde benzer sonuçlara ulaşmasıyla ulaşılmadığını değerlendirilmesi. Bu, klinik uygulamada tutarlılık açısından önemlidir.

Faktör Analizi

Çocuk Hastalar İçin Düşme Riski Tanılama Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde, ölçeği oluşturan temel boyutları belirlemek amacıyla faktör analizi (genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi - AFA)

kullanılmaktadır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel risk faktörlerini temsil ettiğini ortaya çıkarmaktadır. Tipik olarak, pediatrik düşme riski ölçeklerinde aşağıdaki gibi faktörler ortaya çıkabilir:

Hareket ve Mobilite Durumu (yürüme, transfer, denge).
Nörolojik ve Bilişsel Durum (oryantasyon, sedasyon, ajitasyon).
İlaç Tedavisi ve Tıbbi Tanı (riskli ilaçlar, kronik hastalıklar).
Yaş ve Gelişimsel Riskler.

Bu faktörler, ölçeğin yapı geçerliliğini destekler ve klinisyenlerin riski çok boyutlu bir perspektiften değerlendirmesine yardımcı olur. Faktör yüklerinin ve faktör yapısının detayları için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü:

Geliştirme / Düşme Riski Değerlendirme Ölçeği (Observational/Rating Scale)

Format:

Klinik gözlem ve hasta dosyasından veri toplama yoluyla puanlanan maddelerden oluşan bir kontrol listesi veya derecelendirme formu.

Mevcut Dil:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Çocuk Hastalar (Pediatrik Popülasyon)

Yaş Grubu:

Hastanede yatan çocuklar (Spesifik yaş aralığı orijinal çalışmada belirtilmelidir, ancak genellikle 0-18 yaş arasını kapsar).

Popülasyon Detayları:

Akut bakım hastanelerinde yatan ve düşme riski taşıyan tüm çocuklar. Ölçek, farklı klinik tanı gruplarını kapsamaktadır.

Test Metodolojisi:

Risk faktörlerine dayalı puanlama sistemi. Belirlenen risk faktörlerinin varlna göre puanlar toplanır ve toplam skor, hastanın dk, orta veya yüksek dme riski kategorisine yerleştirilmesini salar. Ölçeğin derecelendirme sistemi kaynakta belirtilmemiştir, ancak genellikle kesme puanları (cut-off scores) kullanılır.

Anahtar Kelimeler

Hasta güvenliği, pediatrik hemşirelik, risk yönetimi, nosokomiyal dme, psikometri, klinik değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcısı:

Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri:

Bilgi mevcut değil.

Yazma Adresi:

Derya Demir (Sorumlu Yazar)

İletişim E-posta Adresi:

dndemirdi@mynet.com

zinler, ücret ve Test Yli?

Çocuk Hastalar in Dme Riski Tanlama lei, 2013 yılında yayımlanan bir geliştirme çalmasıdır. Ölçeğin ticari kullanımı, izinleri ve olası ücret bilgileri için sorumlu yazar Derya Demir ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Klinik ve akademik amaçlarla kullanım genellikle orijinal makaleye atıf yapmak şartıyla mümkündür. Orijinal makale Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi'nde yayımlanmıştır.

Bu ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [cocuk-hastalar-icin-dusme-riski-tanilama-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Demir, D., evik Yöntem, S., Yıldırım Sar, H. ve Bektaş, M. (2013). ocuk Hastalar in

Dme Riski Tanlama le?inin geli?tirilmesi. *Koç Üniversitesi Hem?irelik Fakültesi Hem?irelikte E?itim ve Ara?tırma Dergisi (HEAD)*, 10(3), 34-41.

Çocuk Hastalar in Dme Riski Tanlama le?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak erikte yer almamaktadır. Ölçe?in tam eri?i ve derecelendirme bilgileri in lütfen yukarıda belirtilen referans makaleye (Demir et al., 2013) başvurunuz. Ölçek maddeleri burada sunulmamaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM